

RESİM-İŞ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINE OF ART AND MUSIC EDUCATION STUDENTS' INTERNET ADDICTION LEVEL

Işıl Güneş MODİRİ*

Özet

Her alandaki bilgiye hızlı ve kolay ulaşım olanağı sağlayan internet ve bilgisayar, yaşamımızda büyük bir öneme sahiptir. Ancak, İnternet ve bilgisayar kullanımının yol açtığı sağlık sorunlarından biri de bağımlılıktır. Bu durum, insan-insan etkileşimini olumsuz bir şekilde etkilemekte ve bireyleri sosyallikten uzak ve sanal bir yaşantıya sürüklemektedir. Ayrıca çeşitli araştırmalar, internet bağımlılığı ile kaygı ve depresyon arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Şüphesiz sosyal becerilere ve sağlıklı bir ruhsal duruma sahip olmanın çok önemli olduğu mesleklerden biri de öğretmenliktir. Bu çalışmada, geleceğin sanat eğitimcileri olan resim-iş ve müzik öğretmeni adaylarının internet bağımlılık düzeyleri nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmaya, Karadeniz Teknik Üniversitesi Müzik Eğitimi ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan 2. sınıf öğrencileri (n=50+56=106) katılmışlardır. Araştırma genel tarama modelindedir. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini belirlemede Günüş (2009), tarafından geliştirilmiş olan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda müzik ve resim öğretmeni adaylarının internet bağımlılık düzeyleri belirlenmiş, karşılaştırılmış ve sonuçlara göre bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Resim-İş Eğitimi, Güzel Sanatlar Eğitimi, İnternet Bağımlılığı

Abstract

Internet and computer that provide fast and easy transportation of information, have a great importance in our life. However one of the problems that computer and internet usage brings, is addiction. This situation effects negatively the human-human interaction and draws individuals to a virtual life far away from sociability. Moreover various studies have shown significant relationships between depression- anxiety and internet addiction. Undoubtedly having social skills and a healthy mood is very important in the profession of teaching. In this study has been quest an answer for question of "How is the internet addiction level of fine arts teacher candidates that are the future's art educators?". The 2nd grade students (n=50+56=106) that study in the Music and Art Education programs of Karadeniz Technical University, constitute the universe of the study. This research is a survey. As a data collection tool, for determine of students' internet addiction level, "Internet Addiction Scale" that has been improved by Günüş (2009), has been used. Obtained data has been statistically analyzed by SPSS software program. At the end of study, the levels of music and art teacher candidates' internet addiction have been determined, compared and some suggestions have been made according to the research results.

Key Words: Music Education, Art Education, Fine Arts Education, Internet Addiction

* Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim dalı, isilmodiri@gmail.com

1. GİRİŞ

Eğitimde bilgisayar kullanımının “bilgiye ulaşım” ve “bilgilerin iletimi” konusunda büyük kolaylıklar sağlayacağı kesindir (Özden, Çağiltay ve Çağiltay, 2004). Yirminci yüzyılın sonlarında yaşanan gelişmeler; teknoloji ve iletişim alanındaki devrim, bilgi miktarının her geçen gün katlanarak artması, içerisinde bulunduğumuz döneme, “bilgi çağı, bilgisayar çağı, iletişim çağı” gibi isimler verilmesine neden olmuştur (Akkoyunlu: 1998). İnternet önceleri sadece iş amaçlı kullanılırken, günümüzde özel olarak teknolojiyle ilgilenmeyen kullanıcılar tarafından günlük yaşamdaki bazı işleri kolaylaştırmak ya da iş yaşamının yoğunluğundan kaçmak için de kullanılabilir. 2005 yılında dünya üzerinde yaklaşık 605 milyon insanın internet kullandığı belirlenmiş ve bu kişilerden bazıları “internet bağımlısı” olarak tanımlanmıştır (Akt. Keser ve Buzlu, 2005).

Davis’e göre “sağlıklı internet kullanımı” düşünsel, davranışsal herhangi bir rahatsızlık duymaksızın, uygun bir zaman diliminde, istedik amaca ulaşmak için internet kullanmaktır (Davis, 2001). Bazı bireyler internet kullanımını gereksinim duydukları miktarla sınırlarken, bazılarının bu sınırlamayı yapamadığı, iş ve sosyal yaşamlarında aşırı kullanım nedeniyle sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bireylere sorun yaşatan davranış örüntüsü, zarar verici olması ya da normalden belirgin derecede sapma göstermesi nedeni ile “patolojik” ya da “problemlili” olarak tanımlanmaya başlanmıştır (Kaplan, 2002). İlk kez Goldberg (1996) “internet bağımlılığı” terimini kullanmış, tartışmaya açmış ve DSM-IV teki alkol bağımlılığı tanı ölçütleri doğrultusunda, internet bağımlılığı için göstergeler geliştirmiştir (Souza, Barbara, 1998). Goldberg’in hemen ardından bazı klinisyenler bu belirtileri taşıyan vakalar bildirmişlerdir. Young DSM-IV’ün “patolojik kumar oynama” tanı ölçütlerinden uyarladığı göstergeler doğrultusunda, klinik vakalar bildirmeye başlamış ve bu kişilerin tedavisi için “İnternet Bağımlılığı Merkezi”ni (Center for On-line Addiction) kurmuştur (O’reilly, 1996, Griffiths, 1999).

Davis’e (2002) göre problemlili internet kullanımı, uyumsuz düşünce ve patolojik davranışları içeren bir psikiyatrik durumdur (Davis, 2001). Morahan- Martin ve Schumacher’e (2000) göre patolojik internet kullanımı, internetin yoğun kullanılması, bu kullanımın kontrol altına alınamaması ve kişinin yaşamına ciddi zarar vermesi durumudur (Morahan, Schumacher, 2000). Grohol (1999) internet bağımlılığını, bilişsel davranışçı yaklaşımla açıklamış ve neye bağımlı olduğundan çok, “bağımlı davranış” ve bu “davranışın tedavisi” üzerinde durmuştur. İnternet bağımlılığının da diğer bağımlılıklarda olduğu gibi, aslında emosyonel durumu dengelemek ve stresle baş etmek için başvurulan bir yol olduğunu savunmuştur (Wang, 2001). Kandell (1998) internet bağımlılığını, bir psikolojik bağımlılık olarak tanımlamış ve özellikle gençleri bu bağımlılık açısından riskli grup olarak değerlendirmiştir. İnternetin aşırı kullanımının sağlık, ilişki ve zaman yönetimiyle ilgili sorunlara neden olabileceğini vurgulamıştır (Chou, Hsiao, 2000). Beard ve Wolf (2001) patolojik internet

kullanımını; kişinin ev, iş, okul, sosyal ya da psikolojik yaşamında zorluk yaratan “aşırı kullanım” olarak tanımlamışlardır (Beard, Wolf, 2001).

Teknolojik bağımlılıklar; yukarıda da belirtildiği üzere kimyasal olmayan davranışsal bağımlılıklar kapsamına girmekte olup, insan-makine etkileşimine dayandığından, insan-insan etkileşimini olumsuz yönde etkiler. Teknolojik bağımlılıklar televizyon izleme gibi pasif bir bağımlılık şeklinde olabileceği gibi, bilgisayar oyunları oynama gibi aktif bir bağımlılık şeklinde de olabilir ve genellikle ilgili davranışın bağımlılık oluşturucu uyarıcı ve pekiştirici özellikleri vardır (Griffiths, 1995). Araştırmalar, aynı zamanda internet bağımlılarının %50’sinde başka bir psikiyatrik bozukluk daha bulunduğunu ortaya koymuştur (Akt. Arısoy, 2009). En sık rastlanan bozukluklar madde kullanımı (%38), duygudurum bozukluğu (%33), anksiyete bozukluğu (%10), psikotik bozukluk (%14), depresyon veya distimidir (%25). Bu kişilerin %38’nin en az bir başka bağımlılığının daha olduğu ve bunlar arasında en sık kompulsif alışverişin (%19), kumar oynamanın (%10), piromaninin (%10) ve kompulsif seks bağımlılığının (%10) bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca bu kişilerin bazılarının borderline, narsistik ve anti sosyal kişilik bozukluğu kriterlerini de karşıladıkları ve özellikle daha önceden çeşitli dürtü kontrol bozukluğu ya da madde bağımlılığı sorunu olanların interneti daha aşırı ve patolojik düzeyde kullanma eğiliminde oldukları ifade edilmiştir (Odabaşoğlu ve diğerleri, 2007). Ülkemizde yapılan bir çalışmada ise, özellikle genç yaş grubunda dikkat eksikliği-hiperaktivite bozukluğu, sosyal fobi, hafif depresyon varlığında veya ailede bağımlılığa yatkınlık söz konusu olduğunda riskli internet kullanımının görülebileceği belirtilmektedir (Gönül, 2002).

İnsan bir makine ya da bilgisayar ile değil de başka insanlarla düzgün iletişim kurmaya başladığında sosyal beceriler gündeme gelmekte (Abbott & Lewry, 1992) ve toplumsal yaşamda başka insanlarla olumlu ilişkiler kurabilmek ve sürdürülebilmek için organize olmuş bir dizi davranışsal beceriye ihtiyaç duymaktadır (Kelly, 1982).

Bu bilgiler ışığında internet bağımlılığının insana ne kadar zarar verdiği açıkça ortadadır. İnsan-insan ilişkisine dayalı olan öğretmenlik mesleğinde sosyal becerilere ve sağlıklı bir ruhsal duruma sahip olan öğretmenlerin gerekliliği tartışılmazdır. Bu çalışmada, geleceğin sanat eğitimcileri olan “güzel sanatlar öğretmeni adaylarının internet bağımlılık düzeyleri nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, güzel sanatlar eğitimi bölümünde öğrenim gören resim ve müzik anabilim dalı öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini belirlemektir.

2. YÖNTEM

Araştırma genel tarama modelinde yapılmıştır. Çalışma grubunu; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, güzel sanatlar eğitimi bölümü 2. sınıfında öğrenim gören 56

resim-iş öğretmenliği ve 50 müzik öğretmenliği öğrencisi olmak üzere toplam 106 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışma verilerinin toplanması için öncelikli olarak konuya ilişkin bir literatür taraması yapılmıştır. Yapılan tarama neticesinde elde edilen veriler ışığında çalışma grubuna uygulanacak ölçek belirlenmiştir. Yapılan uygulamada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerini ölçmek için Günüş (2009) tarafından geliştirilmiş olan ve 4 alt boyuttan oluşan 35 maddelik “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçek Likert tipi beşli dereceleme sistemine göre geliştirilmiştir. Ölçekte yer alan dereceleme sistemi; “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde belirlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

İnternet bağımlılığı ölçeğinin çalışma grubuna uygulanmasıyla elde edilen veriler istatistiksel analiz sürecine alınmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama Resim-iş ve Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin internet bağımlılığına ilişkin algıları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Mann Whitney “U” testi yapılmıştır. Elde edilen verilere yönelik, normallik dağılımı testi sonuçlarına göre, verilerin normal dağılıma uygun olmaması sebebiyle yapılan “U” testi uygulamasında anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı ölçeğine ilişkin dereceler ve bu derecelerın puan aralıkları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: İnternet Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Ortalama Puan Aralıkları

Ölçek	Puan Aralıkları
Tamamen Katılıyorum	4,21 – 5,00
Katılıyorum	3,41 – 4,20
Kararsızım	2,61 – 3,40
Katılmıyorum	1,81 – 2,60
Kesinlikle Katılmıyorum	1,00 – 1,80

4. BULGULAR

Resim- İş ve Müzik Öğretmeni adaylarının internet bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla uygulanan internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların analiz edilmesiyle aşağıdaki bulgular elde edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Alt Faktörlerine Göre Öğrencilerin Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinde yer alan alt faktörlere göre dağılımları tablolar halinde sunulmuştur. Oluşturulan tablolarda ilgili faktöre giren maddelere ait ortalama algı puanları verilmiş ve değerlendirmeler bu puanlara göre gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Yoksunluk Alt Faktörüne Yönelik Bağımlılık Düzeyi Puanları

	Maddeler	\bar{x}	SS
01.	İnternet kullanmadığım zaman kendimi gergin/huzursuz hissedirim.	2,57	1,43
02.	İnternet kullanmak isteyip de kullanmadığım zaman sinirli/öfkeli olurum.	2,60	1,29
03.	İnternet bağlantısı koparsa ya da yavaşlarsa sinirlenirim/öfkelenirim.	3,27	1,26
04.	İnternet kullandığım zamanlarda hiç olmadığım kadar mutlu/huzurlu olurum.	2,76	1,26
05.	Kendimi endişeli ya da sıkıntılı hissettiğim zamanlarda internet kullanmak beni rahatlatır.	3,03	1,27
06.	Birileri beni internetin başından kaldırırsa sinirlenirim.	2,90	1,27
07.	Sorunlarımdan kaçmak için internet kullanmaya yönelirim.	2,45	1,26
08.	İnternete, planladığım zamanda giremezsem sinirlenirim.	2,93	1,28
09.	Çevremde birileri varken, yalnız kalıp, internete girmeyi isterim.	2,50	1,24
10.	İnterneti kullanmadığım zamanlarda internete girmek için sabırsızlanırım.	2,61	1,26
11.	Gittiğim yerlerde internet bağlantısı ararım.	2,71	1,30

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin ortalama internet bağımlılık puanlarının çoğunun **kararsızım** ve **katılmıyorum** düzeyinde olduğu görülmektedir. Sonuç olarak öğrencilerin çoğunun internet bağımlısı olmadıkları söylenebilir.

Tablo 3: Kontrol Güçlüğü Faktörüne Yönelik Bağımlılık Düzeyi puanları

	Maddeler	\bar{x}	SS
12.	İnternet kullanmamı sınırlamakta ya da kontrol etmekte güçlük çekerim.	2,37	1,28
13.	Sabah uyandığımda ilk aklıma gelen internete girmek olur.	2,27	1,21
14.	İnternette her defasında, bir öncekinden daha uzun süre kalmak isterim.	2,21	1,18
15.	İnternette planladığımdan daha uzun süre kalırım.	2,54	1,19
16.	İnternet kullanmadığım zamanlarda bile interneti düşünürüm.	2,03	1,09
17.	İnternette iken acıktığımı, susadığımı hissetmem ya da farkına varmam.	2,17	1,211
18.	İnternette daha fazla zaman geçirmek için başka planlarımı iptal ederim.	2,06	1,14
19.	İstedğim zaman internetin başından kalkamam.	2,16	1,14
20.	Ailem beni çağırırsa dahi internetin başından kalkamam.	2,26	1,19
21.	İnternet kullanabilmek için uykumdan ödün veririm.	2,20	1,17

Tablo 3'ü incelediğimizde, öğrencilerinin kontrol gücüğü alt faktöreüne yönelik önerme puan ortalamalarının **katılmıyorum** düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Sonuç olarak öğrencilerin genelinde internet bağımlılığından kaynaklanan kontrol gücüğü bulunmadığını söylenebilir.

Tablo 4: İşlevsellikte Bozulma Faktöreüne Yönelik Bağımlılık Düzeyi Puanları

	Maddeler	\bar{x}	SS
22.	İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile sorunlar yaşarım.	2,32	1,23
23.	Arkadaşlarım beni çağırrsa dahi internetin başından kalkmam.	2,37	1,31
24.	İnternet kullanmamdan dolayı başka etkinliklere (spor, sinema, kitap okuma vb.) ilgim azalır.	2,22	1,30
25.	İnternet kullanmamdan dolayı ev/iş/okul sorumluluklarımı yerine getiremem ya da ihmal ederim.	2,22	1,18
26.	Çevremdekiler internette harcadığım zamandan dolayı şikâyet eder.	2,31	1,16
27.	İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile daha az zaman geçiririm.	2,27	1,19
28.	İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile daha az zaman geçiririm.	2,26	1,28

Tablo 4 incelendiğinde, çalışma grubu öğrencilerinin faktöre yönelik ortalama bağımlılık düzeyi puanlarının **katılmıyorum** düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Sonuç olarak öğrencilerin genelinde internet bağımlılığından kaynaklanan işlevsellikte bozulma bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 5: Sosyal İzolasyon Faktöreüne Yönelik Bağımlılık Düzeyi Puanları

	Maddeler	\bar{x}	SS
29.	İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile sorunlar yaşarım.	2,18	1,17
30.	İnternet ortamında edindiğim arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlarıma tercih ederim.	2,07	1,18
31.	Gerçek yaşamdaki arkadaşlarımla dışarıda görüşmek yerine internette görüşmeyi tercih ederim.	2,20	1,33
32.	Arkadaşlarımı internette edinirim.	1,98	1,17
33.	İnternet benim en iyi arkadaşımdır.	2,16	1,25
34.	İnternetsiz bir yaşam bana anlamsız/boş gelir.	2,24	1,30
35.	İnternet kullanmamdan dolayı yüz yüze iletişimde zorluk yaşarım.	2,00	1,27

Tablo 5 incelendiğinde, çalışma grubu öğrencilerinin faktöre yönelik ortalama bağımlılık düzeyi puanlarının **katılmıyorum** düzeyinde olduğu görülmektedir. Sonuç olarak öğrencilerin genelinde internet bağımlılığından kaynaklanan sosyal izolasyon bulunmadığı sonucuna varılabilir.

4.2. İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Bölümlere Göre Karşılaştırılması

Araştırmaya katılana Resim-iş ve Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan U testi sonuçlarına göre bütün maddelerde ortalamalar arasında gözlenen farkın $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı olmadığı gözlenmiştir.

4.3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre İnternet Bağımlılığı İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre internet bağımlılık düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan U testi sonuçları, 6 maddeye ilişkin ortalamalar arasında gözlenen farkın $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 6: İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Cinsiyet Faktörüne Göre Karşılaştırılmasına Yönelik “U” Testi Sonuçları

	Maddeler	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	p
10.	İnterneti kullanmadığım zamanlarda internete girmek için sabırsızlanırım.	Kız	61	47,95	1,26	,025
		Erkek	45	61,02		
11.	Gittiğim yerlerde internet bağlantısı ararım.	Kız	61	48,38	1,30	,041
		Erkek	45	60,44		
13.	Sabah uyandığımda ilk aklıma gelen internete girmek olur.	Kız	61	47,06	1,21	,009
		Erkek	45	62,23		
14.	İnternette her defasında, bir öncekinden daha uzun süre kalmak isterim.	Kız	61	47,66	1,18	,017
		Erkek	45	61,42		
30.	İnternet ortamında edindiğim arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlarıma tercih ederim.	Kız	61	48,16	1,18	,028
		Erkek	45	60,73		
31.	Gerçek yaşamdaki arkadaşlarımla dışarıda görüşmek yerine internette görüşmeyi tercih ederim.	Kız	61	47,62	1,33	,016
		Erkek	45	61,47		
32.	Arkadaşlarımı internette edinirim.	Kız	61	47,81	1,17	,018
		Erkek	45	61,21		
33.	İnternet benim en iyi arkadaşımdır.	Kız	61	47,47	1,25	,013
		Erkek	45	61,68		

Tablo 6 incelendiğinde, 10. ve 11. maddelerde kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılığın oluşmasında ve ‘**kararsız**’ tutum sergilemede ağırlığın erkek öğrencilerinde olduğu anlaşılmaktadır. 13., 14., 30., 31. , 32. ve 33. maddelerde oluşan farklılıkta ‘**katılmıyorum**’ yönündeki ağırlığın yine erkek öğrencilerinde olduğu anlaşılmaktadır.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, çalışmaya katılan öğrencilerin genellikle internet bağımlılığı ölçeğinde yer alan maddelere katılmadıklarını göstermektedir. Alt faktörlere göre yapılan çözümleme sonucu, internet bağımlılık düzeyi puanlarının genellikle **kararsızım** ve **katılmıyorum** düzeyinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bu durumda internet bağımlılığı ölçeğinin “**Yoksunluk**” faktörüne yönelik öğrencilerin çoğunun internet bağımlısı olmadıkları söylenebilir. İnternet bağımlılığı ölçeğinin “**Kontrol Güçlüğü**” faktöründe yer alan maddelere öğrencilerin katılmadıkları; sonuç olarak öğrencilerde internet bağımlılığından kaynaklanan kontrol güçlüğü bulunmadığı söylenebilir. İnternet bağımlılık ölçeğinin

“İşlevsellikte Bozulma” faktörüne yönelik yapılan çözümlenmeye göre, öğrencilerin yine bu faktörde yer alan maddelere katılmadıkları; sonuç olarak öğrencilerde internet bağımlılığından kaynaklanan işlevsellikte bozulma bulunmadığı söylenebilir. Ölçeğin “Sosyal İzolasyon” faktörüne yönelik yapılan çözümlenmeye göre ise öğrencilerin bu faktöre ait maddelere katılmadıkları; sonuç olarak öğrencilerde internet bağımlılığından kaynaklanan sosyal izolasyon bulunmadığı söylenebilir.

Ölçeğe yönelik bölümler arası farklılığın değerlendirilmesinde, öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı fark bulunan bir maddeye rastlanmamış, sonuç olarak resim-ış ve müzik öğretmenliği adaylarının internet bağımlılık düzeylerinde herhangi bir farkın var olmadığı ortaya çıkmıştır.

İnternet *bağımlılık düzeyinin yoksunluk boyutuna yönelik* değerlendirmede öğrenciler; internet kullanmadıkları zaman kendilerini gergin/huzursuz hissetmediklerini, internet kullanmak isteyip de kullanmadıkları zaman sinirli/öfkeli olmadıklarını, internet bağlantısı koparsa ya da yavaşlarsa sinirlenip/öfkelenme ihtimallerinin olduğunu, internet kullandıkları zamanlarda hiç olmadıkları kadar mutlu/huzurlu olabilme ihtimalleri olduğunu, kendilerini endişeli ya da sıkıntılı hissettikleri zamanlarda internet kullanmanın onları rahatlatma ihtimalinin olduğunu, birileri onları internetin başından kaldırırsa sinirlenme ihtimallerinin olabileceğini, sorunlarından kaçmak için internet kullanmaya yönelmediklerini, internete planladıkları zamanda giremediklerinde sinirlenme ihtimallerinin olabileceğini, çevrelerinde birileri varken yalnız kalıp internete girmeyi istemediklerini, interneti kullanmadıkları zamanlarda internete girmek için sabırsızlanma ihtimallerinin olduğunu, gittikleri yerlerde internet bağlantısı arama ihtimallerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

İnternet *bağımlılık düzeyinin kontrol güçlüğü boyutuna yönelik* değerlendirmede öğrenciler; İnternet kullanmalarını sınırlamakta ya da kontrol etmekte güçlük çekmediklerini, sabah uyandıklarında ilk akıllarına gelen şeyin internete girmek olmadığını, internette her defasında bir öncekinden daha uzun süre kalmak istemediklerini, internette planladıklarından daha uzun süre kalmadıklarını, internet kullanmadıkları zamanlarda interneti düşünmediklerini, internette iken acıktıklarını veya susadıklarını hissedip ya da farkına vardıklarını, internette daha fazla zaman geçirmek için başka planlarını iptal etmediklerini, istediğim zaman internetin başından kalkabildiklerini, aileleri onları çağırdığında internetin başından kalkabildiklerini, internet kullanabilmek için uykularından ödün vermediklerini ifade etmişlerdir.

İnternet *bağımlılık düzeyinin işlevsellikte bozulma boyutuna yönelik* değerlendirmede öğrenciler; internet kullanmalarından dolayı aileleri ile sorunlar yaşamadıklarını, arkadaşları onları çağırdığında internetin başından kalkabildiklerini, internet kullanmalarından dolayı başka etkinliklere (spor, sinema, kitap okuma vb.) ilgilerinin azalmadığını, internet kullanmalarından dolayı ev/iş/okul sorumluluklarını yerine getirememe ya da ihmal durumlarının söz konusu olmadığını,

çevrelerindeki insanları, onların internette harcadıkları zamandan dolayı şikâyet etmediklerini, internet kullanmalarından dolayı aileleri veya arkadaşları ile daha az zaman geçirmediklerini ifade etmişlerdir.

Son olarak internet *bağımlılık düzeyinin sosyal izolasyon boyutuna yönelik* değerlendirmede öğrenciler; İnternet kullanmalarından dolayı arkadaşları ile sorunlar yaşamadıklarını, internet ortamında edindikleri arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlarına tercih etmediklerini, gerçek yaşamdaki arkadaşları ile dışarıda görüşmek yerine internette görüşmeyi tercih etmediklerini, arkadaşlarını internetten edinmediklerini, internetin onların en iyi arkadaşı olmadığını, internetsiz bir yaşamın kendilerine anlamsız/boş gelmeyeceğini, internet kullanmalarından dolayı yüz yüze iletişimde zorluk yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırma sonucunda müzik öğretmeni ve resim-ış öğretmeni adaylarında ölçeğin herhangi bir alt boyutuna yönelik internet bağımlılığı tespit edilmemiştir. Oysa ki Chou ve Hsiao'nun (2000) Taiwan'da 12 farklı üniversite ve kolejde yapmış olduğu benzer araştırmada toplamda 54 öğrencinin internet bağımlısı oldukları tespit edilmiştir. Bu araştırmaya göre internet bağımlısı öğrenciler internet bağımlısı olmayanlara göre üç kat daha fazla saatlerini internet başında geçirmektedirler. Öğrenciler bu saatleri genellikle BBC izleyerek, maillerine bakarak ve internet oyunları oynayarak geçirdikleri tespit edilmiştir. Kandell (1998) ise yaptığı araştırmada üniversite kampüslerinde internet bağımlılığının gitgide arttığına dikkat çekerek, bu durumun öğrencilerin kendi kaynaklarını internete dayalı aktivitelere kanalize etmelerine, anksiyete, depresyon ve boşluk gibi istenmedik duygular içine düşmelerine ve birçok davranışsal bozukluk göstermelerine sebebiyet verdiğini belirtmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada aynı zamanda öğretmen adayı olan güzel sanatlar öğrencilerinde internet bağımlılığı tespit edilmemiş olması sevindiricidir. Öğrencilerin zamanlarını internetin başında geçirmektense daha iyi değerlendirme olanaklarının olduğu, ayrıca internet bağımlılığına bağlı olarak gelişen duygu ve davranış bozukluklarından uzak oldukları söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Abbott, P. & Lewry, S. (1992). *Front office: Procedures, social skills and management*. Oxford: Butterworth Heinemann.
- Akkoyunlu, B. (1998). *Eğitimde teknolojik gelişmeler*, Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Arisoy, Ö. (2009). *İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi*, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches In Psychiatry, 1:55-67.
- Beard K. W., Wolf E. M. (2001). *Modification in the proposed diagnostic criteria for internet addiction*. *Cyberpsychol Behav*, 4:377- 383.
- Caplan, S.E. (2002). *Problematic internet use and psychological well-being: development of a theory-based cognitive- behavioral measurement instrument*. *Comput Human Behav*, 18: 553-575.
- Chou C, Hsiao M. C. (2000). *Internet addiction, usage, gratification and pleasure experience: the Taiwan college students' case*. *Computers&Education*;35: 65-80.

- Davis, R.A. (2001). *A cognitive-behavioral model of pathological internet use*. Comput Human Behav,17 :187-195.
- Davis R. A., Flett G.L. , Besser A. (2002). *Validation of a new scale for measuring problematic internet use; implications for pre-employment screening*. Cyberpsychol Behav,15:331- 347.
- Griffiths M. (1999). *Internet addiction*. Psychologist, 12:246-251.
- Griffiths MD. (1995). *Technological addictions*. Clinical Psychology Forum,76:14- 19.
- Gönül A.S. (2002). *Patolojik internet kullanımı (İnternet bağımlılığı/Kötüye kullanımı)*. Yeni Symposium, 40:105-110.
- Günüç, S. (2009). *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Jonathan J. Kandell. (1998) *Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students*, CyberPsychology & Behavior. SPRING 1998, 1(1): 11-17. doi:10.1089/cpb, 1.11.
- Kelly, J. A. (1982). *Social skills training: A practical guide for interventios*. New York: Springer Publication Company.
- Keser, N. , Buzlu, S. (2005). *Problemlili İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik Ve Güvenirliği*, Bağımlılık Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, 2005 / Journal of Dependence, Vol: 6, N.: 1.
- Morahan-Martin J., Schumacher P. (2000). *Incidence and correlates of pathological internet use among college students*. Comput Human Behav, 16: 13-295.
- Odabaşıoğlu G., Öztürk Ö., Genç Y., Pektaş Ö. (2007). *On olguluk bir seri ile internet bağımlılığı-Klinik görünümleri*. Bağımlılık Dergisi, 8:46-51.
- O'Reilly, M. (1996). *Internet addiction : a new disorder enters the medical lexicon*. CMAJ, 154: 1882-1883.
- O'Reilly M. (2000). *Internet addicts can get online help*. CMAJ, 163:199.
- Özden M. Y., Çağıltay K., Çağıltay E. *Teknoloji ve Eğitim: Ülke Deneyimleri ve Türkiye İçin Dersler* (http://www.members.tripod.com/unal_mat/ulder.htm: 27.03.12).
- Souza K, Barbara L. (1998). *Internet addiction disorder, interpersonal computing and technology*. An Electronic Journal for the 21 th Century, 6(1-2).
- Wang, W. (2001). *Internet dependency and psychosocial maturity among college students*. Int J Human-Computer Studies, 55: 919-938.